

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертаційну роботу Гончарського Івана Львовича «Публічне управління соціально-економічними процесами», поданої до захисту в спеціалізовану вчену раду Д 64.707.03 Національного університету цивільного захисту України на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Актуальність теми дослідження, її зв'язок з науковими програмами, темами

Перетворення у вітчизняній економіці кінця XX – початку XXI століття, соціально-економічні умови, стали визначальними для розвитку економічних відносин в Україні і формування нового інституціонального середовища в державі. Початок XXI століття став періодом активної інформатизації і цифровізації у світі, періодом становлення інформаційного суспільства.

Глобалізація і загальні макроекономічні умови трансформують систему публічного управління, яка в Україні до кінця не сформована, тобто існує необхідність детального вивчення процесів її розвитку, національних особливостей організації.

На сьогодні настає момент нового розставлення акцентів і зосередження уваги влади на проблемах цифровізації економіки, переходу до економіки знань з метою інтенсифікації економічного зростання і забезпечення реалізації збалансованої соціально-економічної політики, орієнтованої на підвищення рівня і поліпшення якості життя населення. По суті, вибудовування нової моделі економічного зростання стає стратегічно важливим вибором для України.

Актуальність теми дослідження підтверджується й тим фактом, що дисертація Гончарського Івана Львовича, виконана в межах науково-дослідної роботи за темами «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (державний реєстраційний номер 0112U002587), що розроблялася навчально-науково-виробничим центром Національного університету

цивільного захисту України. Конкретно дисертантом проаналізовано заходи удосконалення публічного управління соціально-економічними процесами.

Отже, обрана тема дисертації Гончарського І.Л є актуальною, а поставлена мета дослідження заслуговує на увагу теоретиків і практиків-управлінців, оскільки спрямована на вирішення питань підвищення дієвості публічного управління соціально-економічними процесами.

***Ступінь обґрунтованості та достовірність наукових положень,
висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації***

Наукові положення, висновки і рекомендації є логічно викладеними, достовірними й достатньо аргументованими. Це забезпечується глибоким аналізом основних теоретичних питань досліджуваної проблеми на базі наукових праць вітчизняних та іноземних учених. Запорукою цього виступив вибір методологічного підґрунтя дослідження, яким стало використання системного підходу, який полягає в комплексному дослідженні глобальних інституціональних змін на процеси формування публічного управління соціально-економічних макросистем, як єдиного цілого з узгодженим функціонуванням на центральному, регіональному та локальних рівнях. Крім того, автором слушно застосовані й інші загальні та спеціальні методи наукового дослідження.

Дисертантом використані емпіричні знання не тільки в якості статистичних свідчень істинності розглянутих процесів і явищ у сфері публічного управління, а й для відображення дійсної (сутнісної) характеристики відносин, що складаються в його межах, а, відтак, і для визначення стратегічних пріоритетів інституціоналізації публічного управління соціально-економічних макросистем, а також оцінки ефективності механізму публічного управління її забезпеченням.

Варто відзначити, що під час глибокого вивчення обраного предмета дослідження автор застосував ще й такі загальнонаукові та спеціальні методи

пізнання, як порівняльного аналізу, метод статистичного аналізу, системно-аналітичний, спостереження й теоретичного узагальнення, моделювання тощо.

На користь достатньо високої оцінки достовірності й обґрунтованості сформульованих автором положень свідчить і значна інформаційна база дисертаційного дослідження. До неї відносяться як законодавчі, нормативно-правові акти, так і офіційні статистичні й аналітичні дані (загалом до списку використаної літератури входить 318 джерел).

Наукова новизна одержаних результатів

Основні положення наукової новизни пов'язані з результатами вирішення автором завдань дисертаційного дослідження. Вони визначаються вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій з удосконалення публічного управління соціально-економічними процесами.

Автором вперше:

обґрунтовано комплекс напрямів з вдосконалення системи публічного управління, що полягає в розробці заходів попередження і згладжування впливу змін національних макроекономічних параметрів на процеси інноваційного розвитку соціально-економічних макросистем; заходів стабілізації і структурного реформування економіки в цілях забезпечення виконання соціальних зобов'язань держави перед населенням; заходів підвищення і розвитку промислового потенціалу, збільшення людського капіталу на базі накопичення нових знань, формування інноваційно-технологічного заділу для нових розробок і виробництв, збереження екосистем і примноження природних ресурсів для майбутніх поколінь; заходів залучення фінансування за рахунок державних джерел, ресурсів фінансових інститутів, а також альтернативних інвестиційних джерел; заходів з усунення бюрократичних і скороченню адміністративних бар'єрів;

В роботі удосконалено:

механізм публічного управління розвитком соціально-економічних макросистем, що полягає в послідовній реалізації функцій планування, прогнозування, організації і контролю діяльності усіх об'єктів управління (територій і регіонів, що входять до складу соціально-економічної макросистеми) в національних інтересах, який включає: постановку цілей і завдань політики управління функціонуванням і розвитком соціально-економічних макросистем; розробку критеріїв і цільових показників управління функціонуванням і розвитком соціально-економічних макросистем (кількісні і якісні значення цілей і завдань); виявлення чинників управління функціонуванням і розвитком соціально-економічних макросистем або драйверів соціально-економічного розвитку, а також умов, що впливають на цей процес; встановлення і налаштування методів і способів впливу на процеси функціонування і розвитку соціально-економічних макросистем; забезпечення ресурсами соціально-економічних макросистем для збалансованого функціонування і розвитку;

напрями державної політики в області публічного управління соціально-економічними макросистемами в умовах глобалізації і становлення інформаційного суспільства, основними з яких виступають: впровадження національної інноваційної системи на базі опорних інтегрованих науково-освітніх центрів, розробка заходів стимулювання і створення умов для інтенсифікації когнітивної діяльності людини і приросту інтелектуального капіталу; інфраструктурне опрацювання створення платформи розумної спеціалізації, що служить трансмісійним механізмом доведення генерованих ідей до конкретних технологічних рішень;

В дисертації набуло подальшого розвитку:

методика формування ефективної системи публічного управління соціально-економічними макросистемами з чотирьох ключових напрямів діяльності: в економічному аспекті - управління ресурсним потенціалом макросистеми зміщується з точкового принципу управління на системний, коли розподілюване фінансування торкається не окремих сфер діяльності макросистеми, а її господарсько-виробничого комплексу в цілому; у соціальному

аспекті - управління кадровим потенціалом і трудовими ресурсами макросистеми повинно виходити із стимулювання їх когнітивної діяльності і залучення до процесів продукування інновацій, здатних дати поштовх розвитку господарсько-виробничого комплексу макросистеми; у інноваційному аспекті - управління полягає у формуванні умов і способів трансформації згенерованих інновацій в конкретні технології і технічні рішення з метою впровадження в господарсько-виробничий комплекс макросистеми; у екологічному аспекті - управління полягає в подоланні протиріччя між економічним зростанням і зниженням міри навантаження на природне довкілля;

поняття публічного управління соціально-економічними макросистемами як системної, багаторівневої категорії, цілісної і локалізованої в економічному просторі сукупності взаємозв'язаних і взаємодіючих державних і муніципальних інститутів управління, здатних до гнучкості і реактивного перенастроювання при збереженні стабільних принципів взаємодії, що реалізують механізм управління, побудований на принципі зворотного зв'язку з об'єктами управління, сприяючий, зрештою, підвищенню ефективності функціонування макросистем і підвищенню міри публічності управління ними.

У дисертації доводиться, що в сучасних умовах важливим фактором розвитку держави є різні теорії публічного управління розвитком соціально-економічних макросистем. Усе це свідчить про достатньо високій рівень наукових розробок автора.

Теоретична та практична значимість результатів дослідження

Основні положення й висновки дисертації можуть використовуватися фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури; в роботі органів державної влади та у процесі формування сучасних засад публічного управління соціально-економічними процесами.

Теоретичні напрацювання та практичні рекомендації використовуються в роботі Скадовської районної військової адміністрації Херсонської області (довідка про впровадження №01-34/1239 від 25.04.2025).

Рекомендації автора дисертаційного дослідження впроваджено в роботі Херсонської обласної ради (довідка про впровадження №01-36/700/378/3/11 від 05.05.2025).

Таким чином, висновки та пропозиції автора дисертації мають як теоретичне, так і практичне значення.

Оцінка повноти викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях та авторефераті

Результати дисертаційного дослідження висвітлено автором у 9 наукових працях, у тому числі – 5 статтях в наукових фахових виданнях, із них 1 стаття – в зарубіжному виданні, 4 – тез конференцій. Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження – 3, 45 др.арк, які відповідають стандартам, установленим МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Порівняння тексту автореферату з текстом дисертації дозволяє дійти висновку про ідентичність основних положень дисертаційного дослідження та матеріалу, викладеного в авторефераті. Він не містить інформації, яка відсутня в дисертації. В її змісті реалізовані завдання дослідження, а їх вирішення складає наукову новизну отриманих результатів. Робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації 207 сторінки. Обсяг основного тексту становить 169 сторінок.

Дискусійні положення і зауваження щодо змісту дисертації

Дисертаційне дослідження виконано Гончарським І.Л. на достатньо високому науковому рівні, але в ньому мають місце окремі дискусійні положення та зауваження, а саме:

1.. В роботі автор не приділив належної уваги визначенню шляхів впровадження зарубіжного досвіду публічного управління соціально-економічними системами.

2. Аналізуючи методичні особливості управління збалансованістю функціонування механізмів соціально-економічних макросистем, автор не всі свої пропозиції доводить до рівня конкретних методичних рекомендацій. Це значно б підвищило рівень наукових здобутків автора з зазначеної проблеми.

3. Потребує також додаткового обґрунтування твердження автора щодо важливості систематизувати значення публічного управління в соціально-економічних процесах держави. Хотілося б, щоб автор більш чітко обґрунтував свою позицію з даного питання, зокрема, чи охоплює це загальну соціально-економічну систему .

4. Дисертанту також було б доцільним у третьому розділі дисертаційного дослідження більш детально зупинитися на обґрунтуванні напрямів підвищення ефективності механізму публічного управління соціально-економічними процесами, та визначити їхню практичну складову;

5. В авторефераті дисертаційного дослідження бракує статистичного матеріалу за темою дослідження.

Разом із тим, висловлені зауваження носять переважно рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації. Вони не знижують наукової і практичної цінності отриманих результатів, а лише окреслюють напрямки подальших наукових розробок.

Загальний висновок

Дисертація Гончарського І.Л. є закінченою, самостійною науково-дослідницькою роботою, що виконана на достатньо високому теоретичному рівні, розв'язує конкретне науково-прикладне завдання, містить науково-практичні рекомендації щодо напрямів удосконалення публічного управління соціально-економічними процесами, а також відрізняється певною оригінальністю як у постановці завдань дослідження, так і в інтерпретації

отриманих результатів.

Теоретичні висновки та практичні рекомендації, викладені в дисертації, носять достовірний характер, аргументовані й можуть бути предметом захисту. Висновки за розділами та загальні висновки до роботи мають єдину логіку викладення та змістовно становлять єдине ціле.

Дисертаційна робота Гончарського Івана Львовича «Публічне управління соціально-економічними процесами» відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

Директор інституту навчально-наукового
інституту управління, економіки

та природокористування Таврійського національного
університету імені В.І.Вернадського

д.держ. упр., професор

Володимир ГОРНИК

Підпис Горникова В.Г. засвідчую

Учений секретар Масик-Басова М.З.

